

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

11 януари 2024 година*

„Преюдициално запитване — Интелектуална и индустриална собственост — Лекарствен продукт за хуманна употреба — Сертификат за допълнителна закрила (СДЗ) — Директива 2004/48/ЕО — Член 9, параграф 7 — Пускане на пазара на продукти в нарушение на правата, предоставени от СДЗ — Временни мерки, разпоредени въз основа на СДЗ — Последващо обявяване на СДЗ за недействителен и отмяна на мерките — Последници — Право на подходящо обезщетение за поправяне на вредата, причинена от временните мерки — Отговорност на заявителя на посочените мерки за причинената от тях вреда — Национална правна уредба, която предвижда безвиновна отговорност“

По дело C-473/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Markkinaoikeus (Търговски съд, Финландия) с акт от 14 юли 2022 г., постъпил в Съда на 14 юли 2022 г., в рамките на производство по дело

Mylan AB

срещу

Gilead Sciences Finland Oy,

Gilead Biopharmaceutics Ireland UC,

Gilead Sciences Inc.,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: К. Jürimäe (докладчик), председател на състава, N. Piçarra, M. Safjan, N. Jääskinen и M. Gavales, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: фински.

като има предвид становищата, представени:

- за Mylan AB, от А. Jääliноја и В. Rapinoја, asianajajat,
- за Gilead Sciences Finland Oy, Gilead Biopharmaceutics Ireland UC и Gilead Sciences Inc., от R. Hilli и M. Segercrantz, asianajajat,
- за финландското правителство, от М. Pere, в качеството на представител,
- за нидерландското правителство, от М. К. Bulterman и J. М. Hoogveld, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от S. L. Kaléda, P.-J. Loewenthal, J. Ringborg, J. Samnadda и I. Söderlund, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 21 септември 2023 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 9, параграф 7 от Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост (ОВ L 157, 2004 г., стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 56).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Mylan AB, от една страна, и Gilead Sciences Finland Oy, Gilead Biopharmaceutics Ireland UC и Gilead Sciences Inc. (наричани по-нататък заедно „Gilead и др.“) по повод на поправянето на вредата, която Mylan е претърпяло вследствие на временната мярка, която му е наложена по искане на Gilead и др. и впоследствие е отменена.

Правна уредба

Международното право

- 3 Текстът на първа алинея от преамбюла на Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (наричано по-нататък „Споразумението ТРИПС“), което представлява приложение 1 В към Споразумението за създаване на Световната търговска организация (СТО), подписано в Маракеш на 15 април 1994 г. и одобрено с Решение 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 година относно сключването от името на Европейската общност, що се отнася до въпроси от нейната

компетентност, на споразуменията, постигнати на Уругвайския кръг на многостранните преговори (1986—1994 г.) (ОВ L 336, 1994 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 10, стр. 228), е следният:

„Желаейки да намалят нарушенията и пречките в международната търговия и отчитайки необходимостта да допринесат за ефективната и подходяща закрила на правата върху интелектуалната собственост, както и да положат усилия мерките и процедурите за прилагане на правата върху интелектуалната собственост да не се превръщат сами по себе си в пречки пред законната търговия“.

- 4 Член 1 („Естество и обхват на задълженията“) от Споразумението ТРИПС гласи в параграф 1:

„Страните членки следва да привеждат в действие разпоредбите на това споразумение. Страните членки могат, но няма да бъдат задължени да прилагат в законодателството си по-широкообхватни защитни мерки, отколкото предвидените в това споразумение, при условие че тези защитни мерки не противоречат на разпоредбите на това споразумение. Страните членки са свободни да определят подходящи методи за прилагане на разпоредбите на това споразумение в собствените си законодателни системи и практика“.

- 5 Член 50 („Временни мерки“) от това споразумение предвижда в параграф 7:

„Когато временните мерки са отменени или когато изгубят юридическата си сила поради някакво действие или пропуск от страна на заявителя или когато впоследствие се установи, че не е имало нарушение или заплахата от нарушение на правата върху интелектуалната собственост, съдебните власти следва да бъдат упълномощени да разпоредят на заявителя, по искане на ответника, да осигури съответната компенсация за ответника на евентуалната вреда, нанесена от тези мерки“.

Правото на Съюза

- 6 Съображения 4, 5, 7, 8, 10 и 22 от Директива 2004/48 гласят:

„(4) На международно ниво всички държави членки, както и самата [Европейска общност] по отношение на въпросите от нейна компетентност, са задължени да съблюдават [Споразумението ТРИПС].

(5) По-специално, в [Споразумението ТРИПС] се съдържат разпоредби относно средствата за изпълнение на правата върху интелектуалната собственост, които представляват общи стандарти, които се прилагат на международно ниво и се изпълняват във всички държави членки. Настоящата директива следва да не накърнява международните задължения на държавите членки, включително тези, определени в [Споразумението ТРИПС].

[...]

(7) От консултациите, проведени от [Европейската комисия] по този въпрос, се оказва, че в държавите членки, въпреки [Споразумението ТРИПС], все още има големи несъответствия по отношение на средствата за упражняване на правата върху интелектуална собственост. Така например договореностите за прилагане на временни

мерки, които се използват по-конкретно за съхраняване на доказателства, оценяването на щетите или договореностите за прилагане на забранителни действия са обект на големи различия между отделните държави членки. [...]

- (8) Несъответствията между системите на държавите членки по отношение на средствата за упражняване на правата върху интелектуална собственост накърняват правилното функциониране на вътрешния пазар и поради това е невъзможно да се гарантира, че правата върху интелектуалната собственост се ползват от равностойна закрила в Общността. [...]

[...]

- (10) Настоящата директива има за цел да сближи [законодателствата на държавите членки], за да се гарантира висока, равностойна и еднаква степен на закрила на интелектуалната собственост във вътрешния пазар.

[...]

- (22) От съществено значение е също така да се предвидят временни мерки за незабавно прекратяване на нарушенията, без да се чака определението по съществото на случая, като се съблюдават правата на защитата, като гарантират съответно пропорционалността на временните мерки спрямо спецификата на въпросния случай и като гарантират необходимите гаранции за покриване на разходите и вредите, причинени на ответника поради неоснователен иск. Такива мерки са оправдани особено когато всяко забавяне би причинило непоправима щета на притежателя на право върху интелектуална собственост“.

7 Съгласно член 1 от тази директива:

„Настоящата директива се отнася за мерките, процедурите и средствата за защита, които са необходими за гарантиране спазването на правата върху интелектуална собственост. По смисъла на настоящата директива терминът „права върху интелектуална собственост“ включва правата върху индустриална собственост“.

8 Член 2 („Обхват“) от посочената директива предвижда в параграф 3:

„Настоящата директива не засяга:

[...]

- б) международните задължения на държавите членки, а именно тези по [Споразумението ТРИПС], включително тези, които се отнасят за наказателните процедури и наказания;

[...]“.

9 Глава II („Мерки, процедури и средства за защита“) от Директива 2004/48 включва членове 3—15 от тази директива. Член 3 („Общо задължение“) от нея гласи:

„1. Държавите членки предвиждат мерки, процедури и средства, които са необходими за гарантиране на изпълнението на права върху интелектуалната собственост, обхванати от настоящата директива. Тези мерки, процедури и средства за защита са лоялни и

справедливи и не могат да бъдат ненужно сложни или скъпи, нито да са свързани с неразумни срокове или с неоправдани забавяния.

2. Също така тези мерки, процедури и средства за защита са ефективни, пропорционални и разубеждаващи и се прилагат по начин, чрез който се избягва създаването на препятствия пред законната търговия и се предвиждат предпазни механизми срещу злоупотреба с тях“.

- 10 Текстът на член 7 („Мерки за съхраняване на доказателства“) от посочената директива е следният:

„1. Държавите членки гарантират, че още преди началото на производството по съществува на случая компетентните съдебни органи могат по заявление на страна, която е представила разумно налично доказателство в подкрепа на своите претенции, че е нарушено правото ѝ върху интелектуална собственост или предстои да бъде нарушено, да постановят незабавни и ефективни временни мерки за предпазване на съответните доказателства във връзка с предполагаемото нарушение при опазване на поверителната информация. Такива мерки могат да включват подробно описание, със или без вземане на моистри, или физическото конфискуване на стоките, обект на нарушението, а в съответните случаи — материалите и пособията, използвани за производството и/или разпределението на тези стоки, и свързаните с това документи. Тези мерки се предприемат, ако е необходимо, без да е била изслушана другата страна, и по-специално когато всяко забавяне има вероятност да причини непоправими вреди на притежателя на правото или когато има очевиден риск от унищожаване на доказателствата.

[...]

4. Когато мерките за съхраняване на доказателства бъдат отменени или отпаднат поради действие или бездействие на заявителя, или когато впоследствие се установи, че няма нарушение или опасност от нарушение на право върху интелектуална собственост, съдебните органи следва да разполагат с правомощия да разпоредят на заявителя, по искане на ответника, да предостави на ответника подходящо обезщетение за всички щети, причинени от тези мерки.

[...]“.

- 11 Член 9 („Временни и предпазни мерки“) от същата директива предвижда:

„1. Държавите членки гарантират, че по искане на заявителя съдебните органи могат:

а) да постановят неокончателна забрана на предполагаемия нарушител, чието предназначение е да се предотврати всяко неминуемо нарушение на право върху интелектуална собственост, или да се забрани, на временни начала и при заплащане, когато е приложимо, на парична глоба, когато това е предвидено в националното законодателство, продължаването на предполагаемите нарушения на това право или това продължаване да стане обект на внасяне на гаранции с цел да се гарантира обезщетение за притежателя на правото. Неокончателна забрана може също така да се постанови при същите условия за посредник, чиито услуги се ползват от трета страна за нарушаване на право върху интелектуална собственост. Забраните спрямо посредници, чиито услуги се използват от трета страна за нарушаване на авторско право или на сродно на него право, са обхванати от [Директива 2001/29/ЕО на Европейския

парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г. стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230)];

б) да разпоредят конфискация или предаване на стоките, за които има съмнения, че нарушават право върху интелектуална собственост, за да се предотврати тяхното навлизане или движение по каналите за търговия.

2. В случай на нарушение, извършено в търговски мащаб, държавите членки гарантират, че ако ощетената страна покаже обстоятелства, които могат да бъдат пречка при покриване на обезщетението, съдебните органи могат да постановят предохранително конфискуване на движимото и недвижимото имущество на предполагаемия извършител, включително блокиране на неговите банкови сметки и други активи. За тази цел компетентните органи могат да разпоредят да се съобщи за банкови, финансови или търговски документи или да се даде подходящ достъп до съответната информация.

3. По отношение на мерките, упоменати в параграфи 1 и 2, съдебните органи следва да разполагат с правомощия да изискват от заявителя да предостави всички основателни налични доказателства, за да се уверят със сигурност в това, че заявителят е притежател на правото и че правото на заявителя се нарушава, или че това нарушение е неминуемо.

4. Държавите членки гарантират, че временните мерки, посочени в параграфи 1 и 2, в уместни случаи могат да се предприемат, без да е изслушан ответникът, по-специално когато всяко забавяне би причинило непоправима вреда за притежателя на правото. В такъв случай страните се уведомяват за това без забавяне най-късно след изпълнение на мерките.

Преразглеждане, включително правото на изслушване, се осъществява по искане на ответника в разумен срок след нотифицирането на мерките с оглед на решаване на въпроса, дали мерките да бъдат променени, отменени или потвърдени.

5. Държавите членки гарантират, че временните мерки, посочени в параграфи 1 и 2, се отменят или по друг начин се прекратява тяхната правна сила по искане на ответника, ако ищецът не образува в разумен срок производство пред компетентния съдебен орган, водещо до решение по съществуването на случая, като срокът се определя от съдебния орган, постановил мерките, когато това се разрешава от законодателството на държавата членка, или при липса на такова определ[яне], в срок, който не превишава 20 работни дни, или 31 календарни дни, в зависимост от това, кой е по-дълъг.

6. Компетентните съдебни органи могат да постановят, че временните мерки, посочени в параграфи 1 и 2, подлежат на внасяне от страна на ищеца на достатъчно обезпечение или равностойна гаранция, предназначена да гарантира обезщетение за всички щети, понесени от ответника, както е предвидено в параграф 7.

7. Когато временните мерки бъдат отменени или отпаднат поради действие или бездействие на заявителя или когато впоследствие се установи, че няма нарушение или опасност от нарушение на права върху интелектуална собственост, съдебният орган разполага с правомощията да разпореди на заявителя, по искане на ответника, да

предостави на ответника подходящо обезщетение за всички щети, причинени от тези мерки“.

Финландското право

- 12 В глава 7 от Oikeudenkäymiskaari (Кодекс на съдопроизводството) се съдържа член 11, съгласно който, когато временна мярка е била ненужно наложена по искане на една от страните, тази страна дължи обезщетение на насрещната страна за вредата, причинена с тази мярка и изпълнението ѝ, включително направените разноски.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 13 На 3 декември 2009 г. Patenti — ja rekisterihallitus (Национално патентно и регистрационно ведомство, Финландия) издава на Gilead и др. въз основа на посочващия Република Финландия европейски патент № EP 0 915 894 сертификат за допълнителна закрила № 266 „Тенофовир дизопроксил (ТД) и неговите соли, хидрати, тавтомери и солвати в комбинация с емтрицитабин“ (наричан по-нататък „разглежданият СДЗ“) за антиретровирусен лекарствен продукт, предназначен за лечение на хора, заразени с ХИВ.
- 14 През пролетта на 2017 г. Mylan подава оферти за обществени поръчки, организирани от два финландски здравни окръга, с цел да достави своя генеричен лекарствен продукт „EMTRICITABINE/TENOFOVIR DISOPROXIL MYLAN 200 mg/245 mg, филмирани таблетки“ (наричан по-нататък „разглежданият генеричен лекарствен продукт“). То печели двете обществени поръчки.
- 15 Срокът на европейски патент № EP 0 915 894 изтича на 25 юли 2017 г.
- 16 На 15 септември 2017 г. Gilead и др. предявяват иск пред Markkinaoikeus (Търговски съд, Финландия) срещу Mylan за нарушение на разглеждания СДЗ. Gilead и др. подават и молба за постановяване на временни мерки спрямо Mylan. Последното дружество възразява срещу иска за нарушение и срещу молбата за постановяване на временни мерки. На 30 ноември 2017 г. то предявява иск пред тази юрисдикция за обявяване на СДЗ за недействителен.
- 17 С определение от 21 декември 2017 г. Markkinaoikeus (Търговски съд) уважава молбата на Gilead и др. за постановяване на временни мерки въз основа на разглеждания СДЗ и забранява на Mylan да предлага, пуска на пазара и използва разглеждания генеричен лекарствен продукт за срока на действие на разглеждания СДЗ, както и да внася, произвежда и държи разглеждания генеричен лекарствен продукт за тези цели, като при неизпълнение се налага глоба от 500 000 евро. Той постановява също, че тези мерки остават в сила до произнасянето по същество или до следващо разпореждане на съда.
- 18 По-късно с определение на Korkein oikeus (Върховен съд, Финландия) от 11 април 2019 г. посочените временни мерки са отменени по молба на Mylan.
- 19 С решение от 25 септември 2019 г. Markkinaoikeus (Търговски съд) отменя разглеждания СДЗ. Това решение е обжалвано пред Korkein oikeus (Върховен съд), който с акт от 13 ноември 2020 г. отхвърля молбата на Gilead и др. за допускане на обжалване и така посоченото решение влиза в сила.

- 20 След това на основание член 11 от глава 7 от Кодекса на съдопроизводството, който транспонира във финландското право член 9, параграф 7 от Директива 2004/48, Mylan иска от запитващата юрисдикция по настоящото дело — Markkinaoikeus (Търговски съд), да осъди Gilead и др. да му заплатят обезщетение в размер на 2 367 854,99 евро, ведно с лихви за забава, за поправяне на вредите, причинени с ненужно наложените временни мерки въз основа на разглеждания СДЗ, който впоследствие е обявен за недействителен.
- 21 Според Mylan тълкуването на този член 9, параграф 7 от Съда в решение от 12 септември 2019 г., Bayer Pharma (C-688/17, наричано по-нататък „решение Bayer Pharma“, EU:C:2019:722), не дава възможност да се направи извод, че тази директива не допуска прилагането на предвидения във финландското право принцип на безвиновна отговорност. За разлика от това, Gilead и др. поддържат, че от решение Bayer Pharma се извежда тълкуване на тази разпоредба, което не допуска да се приеме, че съществува задължение за поправяне на вреди само поради факта, че разглежданият СДЗ, чието нарушение е обосновоало постановяването на определението за временни мерки, впоследствие е бил отменен.
- 22 Запитващата юрисдикция отбелязва, че съгласно финландската съдебна практика и правна доктрина член 11 от глава 7 от Кодекса на съдопроизводството предвижда безвиновна отговорност, т.е. обективна отговорност. От това следвало, че всяко лице, чието искане за постановяване на временна мярка е уважено, дължи обезщетение, ако правото върху интелектуална собственост, въз основа на което е постановена тази временна мярка, впоследствие бъде обявено за несъществуващо.
- 23 В този смисъл тя отбелязва, че съгласно постоянната финландска съдебна практика е възможно дори в случаите, посочени в тази разпоредба, размерът на отговорността да се намали поради това, че самият ответник е създал възможност за настъпването на вредите или не е направил всичко по силите си, за да ги предотврати или ограничи, и по този начин е допринесъл за настъпването им.
- 24 Освен това запитващата юрисдикция подчертава, че уреденият във финландския правен ред принцип на безвиновна отговорност също се взема предвид при постановяването на временна мярка. Всъщност, за да може да се постанови такава мярка, следвало да се прецени вероятността правото върху интелектуална собственост, на което се основава тази мярка, да бъде обявено за несъществуващо след евентуалното предявяване на иск за обявяване на недействителност. Относно претърпените вреди съответно трябвало да се сравнят вредите, които настъпват в резултат на постановяването на временната мярка за лицето, срещу което тя е насочена, от една страна, и вредите, които биха настъпили за заявителя, ако не бъде постановена временната мярка.
- 25 С оглед обаче на тълкуването, възприето от Съда в решение Bayer Pharma, запитващата юрисдикция иска да се установи дали режим на обезщетяване, основан на безвиновна отговорност, може да се смята за съвместим с член 9, параграф 7 от Директива 2004/48.
- 26 В този контекст Markkinaoikeus (Търговски съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Може ли режим на обезщетяване, основан на безвиновна отговорност — като приложимия във Финландия — да се смята за съвместим с член 9, параграф 7 от [Директива 2004/48]?

- 2) При отрицателен отговор на първия въпрос: на какъв вид отговорност почива задължението за обезщетение по член 9, параграф 7 от [Директива 2004/48]? Трябва ли да се приеме, че се има предвид форма на отговорност за вина, форма на отговорност за злоупотреба с право или отговорност на друго основание?
- 3) Във връзка с втория въпрос: кои обстоятелства следва да се вземат предвид, за да се определи дали се носи отговорност?
- 4) По-конкретно, трябва ли посочената в третия въпрос преценка да се извършва само въз основа на известните при постановяването на временната мярка обстоятелства, или може да се вземе предвид например това, че впоследствие, след постановяването на временната мярка, правото на интелектуална собственост, твърдяното нарушение на което е било основанието за налагането на временната мярка, е обявено за изначално несъществуващо, а ако е така, какво значение следва да се придаде на последно посоченото обстоятелство?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 27 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 9, параграф 7 от Директива 2004/48 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национално законодателство, което предвижда механизъм за поправка на всички вреди, причинени от временна мярка по смисъла на тази разпоредба, основан на режим на безвиновна отговорност на заявителя на тези мерки, в рамките на който съдът все пак има правомощие да измени размера на обезщетението за вреди, като вземе предвид обстоятелствата в конкретния случай, включително евентуалния принос на ответника за настъпването на вредите.
- 28 Член 9, параграфи 1 и 2 от Директива 2004/48 предвижда, че притежателят на право върху интелектуална собственост може да поиска от компетентните съдебни органи да приемат различни временни мерки, изброени в тази разпоредба, които по-специално позволяват да се преустанови незабавно нарушението на това право, без да се изчаква произнасянето по съществото на спора. Както обаче се посочва в съображение 22 от тази директива, тези временни мерки трябва да се приемат при зачитане на правото на защита, да бъдат пропорционални с оглед на спецификата на всеки отделен случай и да предвиждат необходимите гаранции за покриване на разходите и вредите, причинени на ответника вследствие на неоснователен иск.
- 29 В това отношение член 9, параграф 7 от посочената директива предвижда, че когато временните мерки бъдат отменени или отпаднат поради действие или бездействие на заявителя или когато впоследствие се установи, че няма нарушение или опасност от нарушение на права върху интелектуална собственост, съдебният орган разполага с правомощията да разпореди на този заявител, по искане на ответника, да предостави на ответника подходящо обезщетение за всички щети, причинени от тези мерки.
- 30 Така от текста на тази разпоредба ясно следва, че сезираният с такова искане съдебен орган трябва да провери дали са изпълнени трите условия, предвидени в посочената разпоредба. Първо, той трябва да провери дали временните мерки са отменени или са отпаднали поради

действие или бездействие на заявителя, или че няма нарушение или опасност от нарушение на права върху интелектуална собственост на този заявител. Второ, той трябва да прецени дали са налице вреди. Трето, той трябва да определи дали е налице причинно-следствена връзка между вредите и тези мерки.

- 31 Следва обаче да се констатира, че в същата разпоредба не е упоменато сред тези условия наличието на вина на заявителя на временните мерки.
- 32 За да се прецени дали член 9, параграф 7 от Директива 2004/48 налага на държавите членки специфичен режим на отговорност спрямо заявителя на временните мерки, следва да се вземат предвид контекстът, в който се вписва тази разпоредба, целите, преследвани от правната уредба, в която тя се съдържа, както и генезисът на последната.
- 33 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика разпоредбите на тази директива целят да уредят не всички аспекти на правата върху интелектуална собственост, а само тези, които са свързани, от една страна, със спазването на тези права и от друга страна, с нарушенията на последните, като изискват наличието на ефективни способности за правна защита, предназначени да предотвратят, преустановят или поправят всяко нарушение на съществуващо право върху интелектуална собственост. По този начин законодателят на Съюза е избрал да извърши минимална хармонизация, що се отнася до спазването на правата върху интелектуална собственост като цяло (вж. в този смисъл решение от 28 април 2022 г., Koch Media, C-559/20, EU:C:2022:317, т. 31 и 32 и цитираната съдебна практика).
- 34 Що се отнася по-конкретно до правото на обезщетение за вредите, претърпени от ответника вследствие на временните мерки, текстът на член 9, параграф 7 от посочената директива по същество съответства на този на член 50, параграф 7 от Споразумението ТРИПС. Впрочем това споразумение изрично предвижда в член 1, параграф 1, че страните — членки на Световната търговска организация, са свободни да определят подходящи методи за прилагане на разпоредбите на това споразумение в собствените си законодателни системи и практика.
- 35 По този начин, като възпроизвежда в член 9, параграф 7 от Директива 2004/48 твърде широката формулировка на член 50, параграф 7 от Споразумението ТРИПС, законодателят на Съюза изразява волята си, от една страна, да не хармонизира правилата за обезщетяване на ответника отвъд това, което се изисква от посоченото споразумение, и от друга страна, да остави на държавите членки свобода на действие относно конкретното прилагане на режима на отговорност на заявителя.
- 36 От това следва, че член 9, параграф 7 от Директива 2004/48 във връзка с член 50, параграф 7 от Споразумението ТРИПС трябва да се тълкува в смисъл, че предвижда минимални изисквания във връзка със спазването на правата върху интелектуална собственост, като същевременно оставя по принцип на държавите членки свобода на действие, която им дава възможност евентуално да изберат режим на безвиновна отговорност или режим на отговорност за вина.
- 37 Несъмнено в решение Bayer Pharma Съдът е приел, че член 9, параграф 7 от тази директива по принцип допуска национално законодателство, съгласно което на ответника, на когото са наложени временни мерки, се отказва обезщетение, когато той не е действал, както по принцип може да се очаква от всяко лице, което желае да избегне или да намали вредата

си, дори ако патентът, въз основа на който са постановени тези мерки, е обявен впоследствие за недействителен. Съдът обаче изрично е уточнил, че такова законодателство е съвместимо с тази разпоредба само при условие че съдът може да вземе предвид всички обстоятелства по делото, за да стигне евентуално до такъв отказ (вж. в този смисъл решение Bayer Pharma, т. 71).

- 38 За разлика от това, с оглед на специфичната хипотеза, в рамките на която Съдът е очертал отговора си в посоченото решение, от последното не може да се направи извод, че член 9, параграф 7 от Директива 2004/48 предвижда обезщетение за ответника само в случай на виновно поведение на заявителя на временните мерки. Както е видно от точка 51 от решение Bayer Pharma, Съдът само е искал да припомни на съдебния орган, че следва да прецени конкретните обстоятелства по висящото пред него дело, за да реши дали трябва да осъди заявителя да заплати на ответника „подходящо“ обезщетение, тоест обосновано с оглед на тези обстоятелства.
- 39 Всъщност, макар правомощието на компетентните национални съдебни органи да присъдят такова обезщетение, да е стриктно обусловено от условията, посочени в член 9, параграф 7 от Директива 2004/48, фактът, че тези условия са изпълнени по конкретно дело, не означава, че тези съдебни органи ще бъдат задължени, автоматично и при всички случаи, да осъждат заявителя да поправи всички щети, понесени от ответника поради посочените мерки (вж. в този смисъл решение Bayer Pharma, т. 52).
- 40 От това следва, че когато транспонират член 9, параграф 7 от Директива 2004/48, държавите членки трябва да имат предвид изискването съдът да може да отчете всички обстоятелства по висящото пред него дело, включително поведението на страните (вж. в този смисъл решение Bayer Pharma, т. 71), при това независимо от възприетия режим на отговорност.
- 41 Свободата на действие, с която разполагат държавите членки при това транспониране, е ограничена и от предписанията на член 3 от Директива 2004/48. Всъщност средствата, предвидени от тези държави, за да се гарантира зачитането на правата върху интелектуалната собственост в съответствие с тази директива, трябва по-специално, по силата на този член 3, да бъдат справедливи, пропорционални и възпиращи, както и да се прилагат по начин, чрез който се избягва създаването на препятствия пред законната търговия, чиято защита съгласно първа алинея от преамбюла на Споразумението ТРИПС е една от целите на това споразумение, и да предвиждат предпазни механизми срещу злоупотребата с тях.
- 42 За да се прецени дали режим на безвиновна отговорност е в съответствие с предписанията на член 3 от Директива 2004/48, той следва да се постави в контекста на временните мерки, предвидени в член 9 от тази директива, и да се провери дали системата, произтичаща от тяхното съчетаване, е справедлива, пропорционална и дали не създава препятствие пред законната търговия, като същевременно запазва възпиращото си действие.
- 43 В случая от предоставените от запитващата юрисдикция разяснения е видно, че съгласно разглежданото в главното производство национално законодателство заявител, чието искане за временна мярка е уважено, без това да е нужно или да без има основание за това, трябва да обезщети ответника за вредите, причинени от временната мярка и от нейното изпълнение, както и за направените във връзка с това разходи. По този начин в рамките на такова законодателство не е необходимо заявителят да е допуснал грешка, за да бъде ангажирана неговата отговорност. Следователно поискалият временна мярка е длъжен да

заплати обезщетение, за да покрие причинената от тази мярка вреда, ако впоследствие бъде обявено за несъществуващо правото върху интелектуална собственост, въз основа на което е постановена посочената мярка. При това положение съгласно националната съдебна практика размерът на обезщетението може да бъде намален, когато самият ответник е направил възможно настъпването на вреда или не е взел разумни мерки, за да предотврати или ограничи вредата, и по този начин е допринесъл за нейното настъпване.

- 44 Първо, що се отнася до пропорционалността и справедливостта на системата от временни мерки, включваща режим на безвиновна отговорност, за да се гарантира обезщетяването на ответник, претърпял вреди вследствие на необосновани временни мерки, следва да се констатира, че с Директива 2004/48 законодателят на Съюза е предвидил правни инструменти, които позволяват да се намали като цяло рискът ответникът да претърпи вреда вследствие на временните мерки, и по този начин да бъде защитен (вж. в този смисъл решение от 28 април 2022 г., *Phoenix Contact*, C-44/21, EU:C:2022:309, т. 44). Така законодателят на Съюза е искал да осигури равновесие между високата степен на закрила на правата върху интелектуална собственост и правата и свободите на ответника.
- 45 Всъщност от предвидените в Директива 2004/48 мерки, процедури и средства за защита следва, че способите за правна защита, предназначени да осигурят закрилата на правата върху интелектуална собственост, се допълват от тясно свързани с тези способи искове за обезщетение за вреди. Така, от една страна, член 7, параграф 1 и член 9, параграф 1 от тази директива предвиждат обезпечителни и временни мерки, предназначени по-специално да предотвратят всяко непосредствено предстоящо нарушение на право върху интелектуална собственост, които мерки включват по-конкретно изземването на стоки, за които се предполага, че нарушават такова право. От друга страна, за да се осигури равновесието, посочено в точка 44 от настоящото решение, член 7, параграф 4 и член 9, параграф 7 от посочената директива предвиждат мерки, които дават възможност на ответника да претендира обезщетение за вреди, когато впоследствие се установи, че не е било извършено нарушение или че няма опасност да бъде извършено такова нарушение на право върху интелектуална собственост. Както е видно от съображение 22 от същата директива, тези мерки за обезщетение представляват гаранции, които законодателят счита за необходими като компенсация за предвидената от него възможност за налагане на незабавни и ефективни временни мерки (решение от 16 юли 2015 г., *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, т. 74).
- 46 Не може да се поддържа, че механизъм за безвиновна отговорност като разглеждания в главното производство би поставил под въпрос описаното в предходната точка равновесие, тъй като възпира притежателя на право върху интелектуална собственост да предяви иск и да се позове на това право. Всъщност целта на временните мерки е да се предотврати непосредствено предстоящо нарушение на такова право или да се попречи на продължаването на предполагаемо нарушение. Ако обаче се окаже в крайна сметка, че не е извършено нарушение на това право, основанието за временните мерки отпада, което по принцип задължава заявителя да поправи всички вреди, причинени от тези необосновани мерки. Във връзка с последното следва все пак да се отбележи, че механизъм на безвиновна отговорност като разглеждания в главното производство, при който сезираният съд може да вземе предвид всички обстоятелства в конкретния случай, включително евентуалния принос на ответника за настъпването на вредите, позволява по-специално да се измени размерът на обезщетението за вреди и по този начин да се намали евентуалното възпиращо действие спрямо притежателя на интелектуална собственост.

- 47 Фактът, че заявителят на такива мерки е длъжен да прецени риска от тяхното изпълнение, съответства на риска, който ответникът поема, като реши да предлага на пазара продукти, които могат да представляват нарушение. По този начин механизъм на безвиновна отговорност, основан на поетия от заявителя риск, изглежда пропорционален на целта на законодателя на Съюза да гарантира зачитането на правата върху интелектуална собственост, като същевременно намалява поначало риска ответникът да претърпи вреда от временните мерки.
- 48 Впрочем равновесието между правата на заявителя и на ответника изглежда напълно гарантирано от механизъм за безвиновна отговорност като разглеждания в главното производство. Всъщност фактът, че ответникът не е трябвало да доказва вината на заявителя, съответства на факта, че искането на този заявител за постановяване на такива мерки е могло да бъде уважено, без да е било необходимо да представя окончателно доказателство за евентуално нарушение съгласно член 9, параграф 3 от Директива 2004/48.
- 49 Второ, що се отнася до липсата на препятствие пред законната търговия, следва да се отбележи, че презумпцията за действителност на право върху интелектуална собственост дава възможност на притежателя му да предприеме действия и да поиска временни мерки, преди да бъде предявен иск по същество. Последният обаче трябва да предяви иск за нарушение в срока, предвиден в член 9, параграф 5 от Директива 2004/48, като този иск по принцип е съпътстван от предявен от ответника насрещен иск за обявяване на недействителността на посоченото право. Ако вследствие на тези производства правото върху интелектуална собственост, въз основа на което са постановени временните мерки, отпадне с обратно действие, какъвто е случаят в главното производство, трябва да се установи, че действията на ответника, възпрепятствани от тези мерки, са спадали изцяло към законната търговия и не е трябвало да бъдат възпрепятствани. Също така в тази хипотеза не може да се прави позоваване на желаната от законодателя на Съюза висока степен на закрила на интелектуалната собственост, тъй като се счита, че отпадналото с обратно действие право върху интелектуална собственост никога не е съществувало. От това следва, че система от временни мерки, включваща режим на безвиновна отговорност като разглеждания в главното производство, не създава препятствие пред законната търговия.
- 50 Трето, що се отнася до възпиращия характер на система от временни мерки като предвидената в член 9 от Директива 2004/48, която включва режим на безвиновна отговорност като описания в точка 43 от настоящото решение, следва да се отбележи, че след като сезираният с иск за обезщетение съд може да вземе предвид всички обстоятелства по делото, включително поведението на ответника, за да определи размера на обезщетението за вреди, подобен режим на безвиновна отговорност не може да постави под въпрос възпиращия характер на системата от временни мерки. Всъщност правото на обезщетение е строго ограничено до вредите, претърпени от ответника и причинени от необоснованите временни мерки, поискани от притежателя на съответното право върху интелектуална собственост. От тази гледна точка не може да се прави позоваване на правото на обезщетение, предвидено в член 9, параграф 7 от тази директива, за да се покрие частта от вредата, която произтича от поведението на този ответник и която евентуално е довела до утежняване на първоначално причинената от временните мерки вреда.

- 51 С оглед на изложените по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 9, параграф 7 от Директива 2004/48 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национално законодателство, което предвижда механизъм за поправяне на всички вреди, причинени от временна мярка по смисъла на тази разпоредба, основан на режим на безвиновна отговорност на заявителя на тези мерки, в рамките на който съдът има правомощие да измени размера на обезщетението за вреди, като вземе предвид обстоятелствата в конкретния случай, включително евентуалния принос на ответника за настъпването на вредите.

По втория, третия и четвъртия въпрос

- 52 Предвид отговора на първия въпрос и доколкото вторият, третият и четвъртият въпрос са поставени само в случай че отговорът на този въпрос е отрицателен, не е необходимо да се отговаря на тези въпроси.

По съдебните разноски

- 53 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 9, параграф 7 от Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост

трябва да се тълкува в смисъл, че

допуска национално законодателство, което предвижда механизъм за поправяне на всички вреди, причинени от временна мярка по смисъла на тази разпоредба, основан на режим на безвиновна отговорност на заявителя на тези мерки, в рамките на който съдът има правомощие да измени размера на обезщетението за вреди, като вземе предвид обстоятелствата в конкретния случай, включително евентуалния принос на ответника за настъпването на вредите.

Подписи